

F. t. l. vedr. social service

Lovforslag nr. L 181. Fremsat den 14. marts 2007 af socialministeren (Eva Kjer Hansen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service

(Styrkelse af ungdomssanktionen og undersøgelse af person og opholdsrum på sikrede institutioner)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 18. januar 2007, som ændret ved § 10 i lov nr. 434 af 8. maj 2006, § 15 i lov nr. 1587 af 20. december 2006 og § 101 i lov nr. 90 af 31. januar 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 54 indsættes:

»§ 54 a. Kommunalbestyrelsen skal tilknytte en koordinator til unge, der er idømt en sanktion efter straffelovens § 74 a. Koordinatoren skal være tilknyttet gennem hele forløbet og være den unges rådgiver, sikre sammenhængen i faserne og afholde møder med den unge, forældrene og andre relevante parter med henblik på at fastholde de målsætninger, der er fastlagt i handleplanen, jf. § 140.«

2. I § 68, stk. 4, indsættes som 2. pkt.:

»I forbindelse med en sanktion efter straffelovens § 74 a skal revisionen særligt vedrøre, hvordan målene om uddannelse eller beskæftigelse nås.«

3. I § 70 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. For unge, der er idømt en sanktion efter straffelovens § 74 a, skal vurdering og revision af handleplan og indsats særligt vedrøre, hvordan det sikres, at den unge kommer i uddannelse eller beskæftigelse. Det skal senest i forbindelse med den første vurdering konkretiseres, hvordan de overordnede mål om uddannelse og beskæftigelse nås i løbet af sanktionen.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

4. I § 70, stk. 2, der bliver stk. 3, ændres »§ 140, stk. 7,« til: »§ 140, stk. 8,«.

5. Efter § 123 indsættes før overskriften »Voksne«:

»§ 123 a. En sikret afdeling kan undersøge, hvilke effekter et barn eller en ung, der er anbragt i afdelingen, har i sin besiddelse i sit opholdsrum, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages,

- 1) når barnet eller den unge anbringes på en sikret afdeling,
- 2) før og efter besøg og
- 3) før og efter fravær fra den sikrede afdeling.

Stk. 2. Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan træffe bestemmelse om at foretage en undersøgelse af barnets eller den unges person eller opholdsrum, hvis der er bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge er i besiddelse af effekter, hvor besiddelsen medfører, at ordensbestemmelser ikke kan overholdes, eller at sikkerhedshensyn ikke kan iagttages.

Stk. 3. Undersøgelse af, hvilke effekter barnet eller den unge har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, må ikke gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelser og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 4. Undersøgelse skal foretages så skånsondt, som omstændighederne tillader.

Stk. 5. Undersøgelse af, hvilke effekter barnet eller den unge har i sin besiddelse på sin person,

må kun undtagelsesvis foretages og overværes af personer af andet køn end den unge.

Stk. 6. Institutionens leder eller den, der be- myndiges dertil, kan træffe bestemmelse om til- bageholdelse af effekter, der findes i barnets el- ler den unges besiddelse, hvis det skønnes på- krævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hen- syn.

Stk. 7. Socialministeren fastsætter i en be- kendtgørelse regler om gennemførelsen af un- dersøgelser af barnets eller den unges person el- ler opholdsrum i sikrede afdelinger.«

6. I § 140 indsættes efter stk. 6 som nyt stykke:

»*Stk. 7.* For unge, der er idømt en sanktion ef- ter straffelovens § 74 a, skal handleplanen inde- holde en konkret plan for, hvordan den unge sna- rest muligt og senest ved afslutningen af sankti- onen påbegynder en uddannelse eller kommer i beskæftigelse.«

Stk. 7 bliver herefter stk. 8.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2007.

Stk. 2. § 54 a i lov om social service, som af- fattet ved denne lovs § 1, nr. 1, finder anvendelse for unge, der har mere end 3 måneder tilbage at afsone på tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Lovforslaget formål
2. Lovforslagets baggrund
3. Lovforslagets indhold
  - 3.1 Målrkning af handleplaner, så det sikres, at de unge kommer i gang med uddannelse eller i beskæftigelse
  - 3.2 Koordinator, som sikrer sammenhæng i de 3 faser og holder møder med de unge, forældrene og andre relevante parter
  - 3.3 Mulighed for at undersøge den unges person og opholdsrum på de sikrede afdelinger
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
5. Administrative konsekvenser for det offentlige
6. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet
7. Miljømæssige konsekvenser
8. Administrative konsekvenser for borgerne
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer
11. Sammenfattende skema

1. Lovforslaget formål

Lovforslaget indeholder 2 formål.

Det ene formål er at skabe bedre betingelser for, at unge, idømt en sanktion efter straffelovens § 74 a (ungdomssanktionen), kommer ud af kriminalitet og efterfølgende kan vende tilbage til et normalt liv. Dette skal ske dels ved at styrke indholdet af ungdomssanktionen, således at der skabes en sammenhæng i de 3 faser, dels ved at sikre et større fokus på, at de unge kommer i gang med en uddannelse eller i beskæftigelse. I forbindelse med satspuljeforhandlingerne for 2007 er der afsat midler til at styrke ungdomssanktionen.

Det andet formål er at give en udtrykkelig hjemmel til, at personalet på sikrede afdelinger kan undersøge hvilke effekter et barn eller en ung, der er anbragt i afdelingen, har i sin besiddelse på sin person eller i sit opholdsrum, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig

for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages.

2. Lovforslagets baggrund

2.1. Evaluering af ungdomssanktionen

Baggrund for forslaget er, at en kvalitativ evaluering af ungdomssanktionen fra Socialforskningsinstituttet (SFI) (fra juni 2005) og andre undersøgelser har vist, at indholdet af ungdomssanktionen ikke fungerer efter hensigten. På baggrund af evalueringen blev der nedsat en ekspertgruppe, som er kommet med anbefalinger til, hvordan ungdomssanktionen kan styrkes. Også forstanderkredsen på de sikrede afdelinger har peget på områder, hvor der var behov for at styrke indsatsen.

Den kvalitative evaluering af ungdomssanktionen pegede på en række områder, hvor der var behov for at styrke ungdomssanktionen. Evalueringen omfattede alene en kvalitativ undersøgelse af indholdet i indsatsen i ungdomssanktion, idet Justitsministeriets Forskningsenhed har udarbejdet en kvantitativ evaluering af forløbet af de første 148 ungdomssanktioner. Justitsministeriets Forskningsenhed har i 2004 lavet en delredegørelse om forløbet af ungdomssanktionens første år, og i 2006 en afsluttende redegørelse om "Ungdomssanktionens forløb". En undersøgelse af effekterne, herunder tallene for recidiv (tilbagefald til kriminalitet), fra Justitsministeriets Forskningsenhed forventes at være færdig i 2008. Nærværende forslag vedrører derfor alene indholdet af ungdomssanktionen, dvs. ændringer i lov om social service, og lovforslaget indeholder således ikke ændringer i straffelovens regler om ungdomssanktionen.

Den kvalitative evaluering fra SFI viser, at det er svært at få etableret en sammenhæng i indholdet i de 3 faser, hvor 1. fase foregår i en sikret afdeling, fase 2 i en åben institution og fase 3 i ambulant regi. Opdelingen i 3 faser medfører, at forskellige aktører varetager hver sin fase. Kommunen, som skulle være garant for sammenhængen, mangler ofte erfaringer og viden på området. De udredninger og handleplaner, som skulle sikre indholdet og sammenhængen i faserne,

udarbejdes ikke systematisk og er ofte mangelfulde. Hertil kommer, at de unge og deres forældre sjældent inddrages i udarbejdelsen af handleplanen, sådan som der er lagt op til i loven. For den unge medfører den manglende inddragelse ofte en negativ holdning til ungdomssanktionen, således at de bliver modspillere i stedet for medspillere.

De mangelfulde udredninger og handleplaner medfører, at den efterfølgende socialpædagogiske indsats ikke altid tilgodeser den enkelte unges behov for støtte og behandling, samt at sammenhængen i de 3 faser ikke etableres. Hertil kommer, at det socialpædagogiske personale på de enkelte afdelinger ofte mangler en fælles opfattelse af, hvordan de unge skal behandles. Indsatsen i fase 3 er meget forskelligartet, og der er behov for at stramme op på indsatsen i denne fase.

På baggrund af den kvalitative evaluering fra SFI nedsatte socialministeren i efteråret 2005 en ekspertgruppe, som bl.a. med udgangspunkt i evalueringen skulle komme med anbefalinger til en styrkelse af indholdet af ungdomssanktionen.

Anbefalingerne fra ekspertgruppen omfatter bl.a., at udredningen af den unge skal ske i varetægtsperioden, at der sikres en sammenhæng mellem de 3 faser via en koordinator/samordner og netværksmøder, at de unge og deres forældre inddrages i forløbet, og at der udarbejdes et dokumentationssystem, som sikrer, at der løbende følges op på målsætningerne for og effekten af indsatsen.

På baggrund af evalueringerne og ekspertgruppens anbefalinger blev det i forbindelse med satspuljeforhandlingerne for 2007 besluttet at afsætte 63 mio. kr. over 4 år til styrkelse af ungdomssanktionen på følgende områder:

1. Målretning af handleplaner, så det sikres, at de unge kommer i gang med en uddannelse eller i beskæftigelse.
2. Sammenhæng i de 3 faser, opfølgning og inddragelse af relevante parter, sikres ved at der tilknyttes en koordinator til den enkelte unge, som således skal koordinere indsatsen i de 3 faser og være ansvarlig for at afholde netværksmøder, hvor den unge, forældrene, sagsbehandleren og en repræsentant fra institutionen mv. inddrages og ansvarliggøres.
3. Beskrivelse af, hvilke forhold anbringelsessteder, som skal modtage kriminelle unge, skal leve op til.
4. Mulighed for, at de sikrede afdelinger kan foretage undersøgelse af personer eller opholdsrum.

5. Udvikling af et dokumentationssystem med henblik på at kunne dokumentere indsatsen og forbedre indsatsen på sigt.

Lovforslaget omhandler 1., 2. og 4. punkt. De øvrige punkter kræver ikke lovændringer.

2.2. Dokumentation af indsatsen

Ud over nogle få undersøgelser og statistiske oplysninger om antallet af anbragte mv. findes der i dag ikke megen dokumentation af indsatsen på de sikrede og åbne afdelinger.

For at få bedre og mere systematisk dokumentation af de anvendte metoder og de nåede resultater skal der derfor udvikles et dokumentationssystem, som kan følge resultaterne af indsatsen for de unge, der har gennemført en ungdomssanktion, med indikatorer for bl.a. uddannelse, beskæftigelse og recidiv. Dokumentationssystemet skal samtidig registrere, hvilken indsats de enkelte unge har været omfattet af, samt hvilke delresultater den unge når undervejs. Dette forudsætter en løbende monitorering gennem ungdomssanktionens 3 faser.

Dokumentationssystemet skal bl.a. give et billede af, hvordan man kan forbedre de unges skolekunderskaber eller beskæftigelsesmæssige kompetencer, og hvad der kan gøres for at forbedre de unges sociale kompetencer, hvilket samtidig kan medvirke til at give institutionerne vigtige input i planlægningen af behandlingen af den unge.

Endvidere skal dokumentationssystemet kunne bruges til at følge op på og måle de enkelte anbringelsessteders indsats, for at belyse om nogle typer af indsatser er bedre end andre. Systemet skal udvikles til at dække både de sikrede og åbne anbringelsessteder.

Der er endnu ikke fastlagt en model for dokumentationssystemet. En mulighed er at basere sig på det svenske system ADAD eller det Sociale Indikator Projekt (SIP). Der kan blive tale om en gradvis implementering, der i første omgang kun omfatter nogle få anbringelsessteder. Men alle anbringelsessteder skal på længere sigt benytte samme system af hensyn til sammenligneligheden på tværs.

Der udbydes endvidere snarest en evalueringssopgave, som skal sikre, at man to år efter lovens ikrafttræden kan dokumentere implementeringen og de umiddelbare virkninger af lovforslagets bestemmelser om tildeling af en koordinator samt målretning af handleplaner mod uddannelse og beskæftigelse.

Samtidig med at der udvikles et dokumentationssystem, som løbende kan belyse indsatsen, nedsættes der en følgegruppe blandt andet bestående af praktikerne, der følger ungdomssanktionen (og andre indsatser

for unge kriminelle unge), så der kan udveksles erfaringer og foretages justeringer undervejs, når der viser sig behov herfor.

3. Lovforslagets indhold

3.1. *Målretning af handleplaner, så det sikres, at de unge kommer i gang med uddannelse eller i beskæftigelse*

3.1.1. *Gældende ret*

Efter de gældende regler, der blev skærpet som led i anbringelsesreformen pr. 1. januar 2006, udarbejder kommunen, forud for en indstilling til ungdomssanktionen en undersøgelse af den unge. Kommunen skal endvidere udarbejde en handleplan i forbindelse med indstillingen til ungdomssanktionen. Både undersøgelsen og handleplanen skal forholde sig til 6 faste punkter, som bl.a. omfatter skole-, sundheds-, og fritidsforhold. Handleplanen skal angive formålet med indsatsen, og hvilken indsats der er nødvendig for at nå formålet. Kommunalbestyrelsen skal senest 3 måneder efter, den unge er idømt en ungdomssanktion, vurdere, om indsatsen skal ændres og om handleplanen skal revideres. Endvidere skal kommunalbestyrelsen forud for en hjemgivelse revidere handleplanen, dvs. at kommunalbestyrelsen ved afslutningen af fase 2 i handleplanen skal angive den videre indsats i forbindelse med hjemgivelsen.

3.1.2. *Målretning af handleplaner*

Ekspertgruppens anbefaling om, at der skal udarbejdes kriterier for, hvad der skal indgå i undersøgelser og handleplaner i forbindelse med ungdomssanktionen, er således opfyldt med anbringelsesreformen, hvor kravene til undersøgelser og handleplaner blev skærpede, således at alle sager – herunder også sager om ungdomssanktionen – skal forholde sig til 6 faste punkter. Specielt i forhold til unge, der er idømt en ungdomssanktion, er det bl.a. særlig relevant i forhold til sundhedsforhold at være opmærksom på unge med psykiske problemer, lav IQ og problemer med misbrug, og tage højde for en evt. støtte eller behandling i handleplanen.

Specielt for unge, der er idømt en ungdomssanktion, som omfatter et 2-årigt struktureret socialpædagogisk behandlingsforløb, er det vigtigt, at de unge er i gang med en uddannelse eller beskæftigelse, når dommen afsluttes. Det er vigtigt, at det allerede i starten af forløbet står klart, hvad den overordnede målsætning med forløbet er, så tiden kan bruges til at arbejde hen mod dette mål. Dermed kan det sikres, at de unge er godt i gang med uddannelse eller beskæftigelse, når de afslutter forløbet og skal til at klare sig selv.

Det foreslås her at udvide kravene yderligere til handleplanerne for unge, der er undergivet en ungdomssanktion.

For at styrke sammenhængen af ungdomssanktionen, skal der allerede fra 1. fase arbejdes for, at unge, som er undergivet ungdomssanktionen, er eller kan gå i gang med en uddannelse, eller er i en eller anden form for beskæftigelse, herunder lærepladser eller praktik. Dette indebærer, at uddannelse og beskæftigelse allerede fra starten af ungdomssanktionen skal være et konkret mål, og at tiden i ungdomssanktionen skal bruges på at arbejde hen mod dette mål. I de unges handleplan skal der, ud over den socialpædagogiske behandling, derfor være en plan for, hvordan man både i fase 1, 2 og 3 kan motivere og forberede den unge – både fagligt som praktisk – til at indgå i en uddannelse eller i beskæftigelse senest ved afslutningen af 3. fase. Det skal af handleplanen fremgå, hvordan den unges sproglige, skolemæssige og faglige kompetencer kan forbedres. Det kan fx være via en kombination af skole og beskæftigelse. Samtidig skal der senest i løbet af 2. fase ske en afklaring af, hvad den unge skal være i gang med af uddannelse eller beskæftigelse, når sanktionen er afsluttet. Ved fx at inddrage uddannelsesvejledere i forløbet, kan den unge blive sporet ind på, hvad der findes af uddannelsesmuligheder, og hvad det kræver af skolemæssige forudsætninger. Unge, som allerede er i gang med en uddannelse eller i beskæftigelse ved dommen til ungdomssanktionen, skal støttes i disse forløb.

I forbindelse med, at den unge går i gang med en uddannelse eller kommer i beskæftigelse, bør det overvejes, om der er behov og mulighed for at støtte den unge ved at gøre brug af de eksisterende mentorordninger i fx uddannelsessystemet eller på beskæftigelsesområdet.

En handleplan kan fx som overordnet mål have, at den unge skal i gang med en konkret erhvervsuddannelse som fx elektriker. Handleplanen kan indeholde en række delmål for, hvad den unge skal nå, for i sidste ende at kunne komme i gang med uddannelsen. Det kan fx være en ung, som har haft faglige problemer i skolen kombineret med et misbrug, og derfor ikke har fået afsluttet 9. klasse. Den unge kan have brug for behandling af misbruget og støtte til fx at forbedre sine færdigheder i matematik. Ét delmål for fase 1 kan for den unge være at komme ud af misbruget gennem misbrugsbehandling, og et andet delmål for fase 1 og første halvdel af 2. fase kan være at gøre en ekstra indsats i forhold til matematikken, mens delmålet for sidste halvdel af 2. fase er at forberede og støtte den unge i at afslutte 9. klasse inden 3. fase. I 3. fase

kan delmålet være, at den unge starter på uddannelsen evt. med støtte af koordinatoren. En handleplan kan også indeholde en beskrivelse af den støtte, den unge skal have efter 3. fase, altså en beskrivelse af et eventuelt efterværn. Der kan således også efter ungdomssanktionens afslutning være behov for at støtte disse unge, fx gennem tilknytningen af en mentor, som nævnt ovenfor, eller gennem nogle af servicelovens foranstaltninger m.v.

Ifølge gældende regler skal det efter senest 3 måneder og derefter med højst 12 måneders mellemrum vurderes, om indsatsen skal ændres. Reglerne skærpes, så der kommer et særligt fokus på målene om uddannelse og beskæftigelse ved disse vurderinger. Dermed sikres det, at der løbende følges op på, om arbejdet med at få den unge i uddannelse eller beskæftigelse er optimalt.

Særligt i forhold til vurderingen efter senest 3 måneder gælder det, at det senest her skal konkretiseres, hvordan de overordnede mål om uddannelse og beskæftigelse nås i løbet af foranstaltningen. Hvis de overordnede mål om uddannelse og beskæftigelse ikke er helt konkrete i den handleplan, der udarbejdes ved sanktionens start, skal der således efter senest 3 måneder ske en sådan konkretisering.

Forud for en hjemgivelse, dvs. ved afslutningen af 2. fase, skal kommunen efter de gældende regler revidere handleplanen. Også her strammes de eksisterende regler, så det sikres, at der også i 3. fase arbejdes målrettet i forhold til uddannelse og beskæftigelse.

3.2. Koordinator, som sikrer sammenhæng i de 3 faser og holder møder med de unge, forældrene og andre relevante parter

3.2.1. Gældende ret

Under afsoningen af en ungdomssanktion har kommunen ansvaret for den socialpædagogiske behandling af den unge, og kommunen bør afdække mulighederne for et kontinuert forløb. Kommunens ansvar medfører ligeledes, at kommunen inden for bemyndigelsen i dommen kan tilpasse handleplanen løbende. Serviceloven gælder også for unge, der er idømt en ungdomssanktion, hvilket bl.a. betyder, at den unge skal høres i forbindelse med anbringelsen, samt at den unge kan få en kontaktperson som et fast holdepunkt i gennem alle 3 faser, ligesom forældrene skal inddrages under hele indsatsen.

3.2.2. Sammenhæng i de 3 faser og inddragelse af de unge

Evalueringen af ungdomssanktionen fra SFI og redegørelserne fra Justitsministeriets Forskningsenhed

har bl.a. vist, at det er vanskeligt at få etableret en sammenhæng i de 3 faser og at de unge og deres forældre ikke inddrages.

Det overordnede formål med forslaget er at styrke indholdet af ungdomssanktionen, således at unge, undergivet en ungdomssanktion, kommer ud af kriminalitet og efterfølgende kan vende tilbage til et normalt liv. For at nå dette mål stilles der med forslaget bl.a. krav om, at alle unge, idømt en ungdomssanktion, får tilknyttet en koordinator, som udover at være rådgiver for den unge, også er ansvarlig for at koordinere indsatsen, herunder at afholde netværksmøder, hvor der løbende, i samarbejde med sagsbehandleren, følges op på målene i handleplanen. Formålet med at tilknytte en koordinator er at sikre en sammenhæng i de 3 faser, og at den unge har én gennemgående voksen i hele perioden. Dette betyder samtidig, at der er en voksen, som kender den unge, og kan støtte den unge i fase 3, hvor den unge skal lære at klare sig selv.

Ved valg af koordinator bør der lægges vægt på, at vedkommende har mulighed for at følge den unge gennem hele ungdomssanktionen. Koordinatoren skal så vidt muligt være en, den unge kender i forvejen, og kan fx være ansatte fra den sikrede afdeling eller en fra den unges netværk.

Koordinatoren skal sørge for at koordinere indsatsen i de 3 faser. Dette gælder både i relation til sagsbehandleren, anbringelsesstederne m.v. Som led i denne koordineringsopgave skal koordinatoren sørge for, at der afholdes netværksmøder med de relevante parter. I netværksmøderne deltager udover den unge, forældrene, koordinator og sagsbehandleren i kommunen, repræsentanter fra anbringelsesstedet og andre relevante parter. Ved overgangen mellem faserne kan det være relevant, at der er repræsentanter med fra anbringelsesstederne både fra fase 1 og fase 2. Formålet med netværksmøderne er 1) at inddrage de unge og forældrene, 2) at koordinere indsatsen mellem de unge, forældrene, sagsbehandleren, anbringelsesstederne og i forhold til uddannelsessystemet, sundhedssystemet og evt. psykiatrisk behandling og 3) at følge op på og ansvarliggøre alle i forhold til handleplanen.

For at sikre, at koordinatorene er klædt på til at varetage opgaverne, er det hensigten, at de skal deltage i et kortere kursus. Det forventes, at koordinatorene kan være tilknyttet flere unge, og at de fungerer som koordinatore i en længere årrække. Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service forestår uddannelsen samt bistår med rådgivning og vejledning både til kommuner og koordinatore i forbindelse med spørgsmål og problemer. For at støtte arbejdet med ungdomssanktionen udarbejdes en håndbog om ung-

domssanktionsforløbet, som tillige indeholder en manual til brug for koordinatorene, herunder retningslinier for afholdelse af netværksmøder mv.

Efter servicelovens § 52, stk. 3, pkt. 6 og 7 er der mulighed for at udpege en personlig rådgiver eller en kontaktperson for den unge. En del af de unge har efter gældende regler en kontaktperson eller personlig rådgiver.

Den koordinator, som her foreslås indført, fungerer som kontaktperson/personlig rådgiver efter de gældende regler i serviceloven. Selvom den unge får tilknyttet en koordinator, er det stadig den unges opholds- og handlekommune, som har ansvaret for indsatsen over for den unge.

3.3. Mulighed for at undersøge den unges person og opholdsrum på de sikrede afdelinger

3.3.1. Gældende ret

Det har traditionelt set været antaget, at der i medfør af anstaltsmæssige betragtninger kan foretages en række indgreb over for børn og unge i de sikrede afdelinger, men rækkevidden af denne adgang er ikke klart defineret. De nærmere regler for ophold i sikrede afdelinger til børn og unge findes i bekendtgørelse nr. 1613 af 12. december 2006 om magtanvendelse overfor børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (magtanvendelsesbekendtgørelsen) der finder anvendelse uanset på hvilket grundlag opholdet sker. Magtanvendelsesbekendtgørelsen er udstedt i medfør af servicelovens § 123.

I magtanvendelsesbekendtgørelsen er der fastsat nærmere regler om sikrede afdelinger og deres anvendelse af blandt andet fysisk magt og isolation i disse afdelinger. Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser om protokollering af bestemte former for fysisk magtanvendelse mv. – herunder anvendelse af nødværge – og bestemmelser om indberetning til kommunalbestyrelsen eller regionsrådet i tilfælde af overtrædelse af bekendtgørelsens regler.

3.3.2. Undersøgelse af barnet eller den unges person og opholdsrum på de sikrede afdelinger

Med forslaget i § 123 a foreslås det, at personalets mulighed for at undersøge barnet eller den unges person eller opholdsrum på de sikrede afdelinger bliver direkte reguleret i serviceloven.

Som nævnt ovenfor, har det traditionelt set været antaget, at personalet i medfør af anstaltsmæssige betragtninger kan foretage en række indgreb overfor børn og unge i de sikrede afdelinger, men rækkevidden af denne adgang er ikke klart defineret.

Der er fastsat udtrykkelige regler i serviceloven og i bekendtgørelse om magtanvendelse overfor børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (magtanvendelsesbekendtgørelsen) om magtanvendelse i visse særlige tilfælde. Disse regler omfatter imidlertid ikke undersøgelse af barnet eller den unges person eller opholdsrum.

På den baggrund har der fra de sikrede afdelinger været rejst forslag om tilvejebringelse af en udtrykkelig hjemmel til af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn at undersøge den unges opholdsrum og person ved bestemte grunde til at antage, at den unge er i besiddelse af f.eks. mobiltelefoner, ulovlige genstande og euforiserende stoffer på de sikrede afdelinger.

De sikrede afdelinger har talrige eksempler på, at de unge ved anbringelsen medbringer ulovlige genstande til den sikrede afdeling, eller under anbringelsen på den sikrede afdeling kommer i besiddelse af enten mobiltelefoner, euforiserende stoffer, medicin eller knive, barberblade og andre ting, der kan bruges som våben. Dette sker typisk, når den unge under sin anbringelse får besøg af nogen udefra, eller efter en udgang.

Ved undersøgelse af de unges værelser kan de sikrede afdelinger i dag desuden få bistand af politiet, hvis der er mistanke om et strafbart forhold.

Ransagninger, der foretages af politiet, skal være hjemlet i retsplejeloven. Dette indebærer, at der som udgangspunkt skal foreligge en anmeldelse om et strafbart forhold med en begrundet mistanke. Anmeldelsen skal i det enkelte tilfælde vurderes for at fastslå, om den har et indhold og en karakter, hvor retsplejeloven hjemler mulighed for ransagning. For de sikrede afdelinger vil det typisk være ved mistanke om overtrædelse af lov om euforiserede stoffer og våbenloven.

Politiet har derimod ikke mulighed for at foretage ransagninger, hvor der alene er mistanke om overtrædelse af den sikrede afdelings interne ordensreglement eller sikkerhedsmæssige problemer.

Der kan dog være behov for at foretage undersøgelse af de unges opholdsrum i de situationer, hvor der er bestemte grunde til at antage, at en eller flere unge i opholdsrummet har skjult værktøj, knive, bestik eller andet, der vil kunne anvendes til at skade den unge selv eller andre.

Der kan ligeledes være behov for at kontrollere, hvorvidt de unge har en mobiltelefon, da unge, der er anbragt i sikrede afdelinger kan være underlagt kontrol i forhold til brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation med personer uden for den sikrede afdeling.

De sikrede afdelinger påpeger blandt andet, at en af funktionerne med en sikret afdeling netop er at sikre

politiet en efterforskning, der ikke er påvirket af den surrogatvaretægtsfængslede unge. Således kan den unge varetægtsfængsles, hvis der er bestemte grunde til at antage, at han har begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, såfremt lovovertrædelsen efter straffeloven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover og, der efter sagens omstændigheder er bestemte grunde til at antage, at sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen i sagen, navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre, fx ved at ringe eller skrive sms'er.

Der ønskes som følge heraf en udtrykkelig hjemmel for personalet i de sikrede afdelinger til at kunne dels undersøge de unges opholdsrum og dels foretage en undersøgelse af den unges person.

Socialministeriet finder, at der er tale om så indgribende foranstaltninger i forhold til den enkeltes integritet, at de retlige rammer for at foretage de pågældende indgreb bør reguleres i serviceloven. Der indføres derudover en hjemmel i servicelovens § 123 a, der gør det muligt for socialministeren at fastsætte nærmere regler om gennemførelsen af undersøgelser af barnet eller den unges opholdsrum eller person. Reglerne vil blive fastsat i magtanvendelsesbekendtgørelsen.

Personalet på de sikrede afdelinger skal af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn have mulighed for at undersøge de unges opholdsrum eller foretage undersøgelse af den unges person for derved at fratage den unge eventuelle mobiltelefoner, farlige genstande, euforiserende stoffer og lignende. Herved får personalet bedre muligheder for at sikre, at de unge ikke har fx knive eller værktøj, de kan bruge til at skade sig selv eller andre med. Samtidig sikres det i højere grad, at politiets efterforskning ikke påvirkes af den surrogatvaretægtsfængslede unges kontakt med omverdenen.

4. Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Udgifterne for kommunerne som følge af de øgede krav til målretning af handleplanen vedrørende uddannelse og beskæftigelse for de unge, der idømmes en ungdomssanktion, skønnes til 0,1 mio. kr. årligt.

Dertil kommer kommunale udgifter til løn til koordinatorer, afholdelse af netværksmøder, mv. på 7,0 mio. kr. i 2007 og 16,8 mio. kr. i 2008 og frem. Heri er forudsat, at arbejdsomfanget for og udgiften til en koordinator i gennemsnit i fase 1 svarer til niveauet for en fast kontaktperson, dvs. en månedlig udgift på ca. 5.300 kr., i fase 2 til niveauet for en personlig rådgiver, dvs. en månedlig udgift på ca. 3.600 kr. og i fase

3 til niveauet for det dobbelte af en fast kontaktperson, dvs. en månedlig udgift på ca. 10.600 kr.

De statslige udgifter til udvikling, tilrettelæggelse og afholdelse af kurser for koordinatorer samt rådgivning og udarbejdelse af håndbog skønnes at udgøre 1,1 mio. kr. årligt i 2007 og frem.

De samlede økonomiske konsekvenser for stat og kommuner som følge af lovforslaget er 8,2 mio. kr. i 2007, og 18,0 mio. kr. i 2008 og de efterfølgende år. Da lovforslaget først træder i kraft 1. august 2007 regnes der med 5/12 virkning i 2007, dog ikke i forhold til de statslige udgifter i forbindelse med uddannelsesinitiativer m.v. Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for regionerne.

De beregnede merudgifter finansieres af satspuljen for 2007.

Lovforslagets økonomiske konsekvenser er forhandlet med de kommunale parter.

5. Administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

9. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer

Beskæftigelsesministeriet, Økonomiministeriet, Finansministeriet, Indenrigs- og sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Skatteministeriet, Ministeriet for Forbrug og Familieanliggender, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Undervisningsministeriet, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, KL, Danske Regioner, Ankestyrelsen, Børnerådet, Landsforeningen af Opholdssteder i Danmark, LOS, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Børne- og Kulturchefforeningen, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Dansk Socialrådgiverforening, Socialpædagogernes Landsforbund, SL, Foreningen af danske døgninstitutioner, FADD, FOA – Fag og Arbejde, HK/Kommunal, Landsforeningen for Socialpædago-

F. t. l. vedr. social service

ger, LFS, Landsforeningen af Ungdomsledere, LU, Børnesagens Fællesråd, Kriminalforsorgen, Det kri-

minalpræventive råd, Den Danske Dommerforening, Rigsadvokaten, Region Midtjylland.

11. Sammenfattende skema

Vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	De samlede økonomiske konsekvenser for det offentlige som følge af lovforslaget er 8,2 mio. kr. i 2007, og 18,0 mio. kr. i 2008 og de efterfølgende år.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Kommunalbestyrelsen kan efter de gældende regler i § 52 i lov om social service beslutte, at unge, idømt en ungdomssanktion får tilbud om en kontaktperson eller personlig rådgiver i hele eller dele af ungdomssanktionen. Kommunen har ansvaret for at koordinere indsatsen bl.a. via handleplanerne jf. § 140.

Forslaget indebærer, at alle unge får tilknyttet en koordinator i hele forløbet. At den unge skal have tilknyttet en koordinator gennem hele forløbet betyder, at der skal være en koordinator udpeget, når kommunen indstiller en ung til en ungdomssanktion. Koordinatoren skal både fungere som kontaktperson/personlig rådgiver for den unge, koordinere indsatsen i de 3 faser og sikre, at de unge, forældrene og andre relevante parter inddrages i udformningen af og ansvarliggøres i forhold til de målsætninger, der opstilles i handleplanen. Inddragelsen af de unge, forældrene, sagsbehandler og andre relevante parter sker gennem afholdelse af gennemsnitligt 5 netværksmøder i løbet af de 2 år. Afholdelse af netværksmøder er specielt relevant i starten af sanktionen og i forbindelse med overgangen mellem faserne, hvor repræsentanter fra

anbringelsesstederne får muligheder for at samle op på, hvor langt man er nået i forhold til målsætninger for indsatsen i handleplanen og videregive relevante oplysninger fra den ene fase til den næste fase. Netværksmøderne kan bruges til at følge op på og give input i forhold til handleplanen.

Det forudsættes, at den unge under opholdet på anbringelsesstedet i 1. og 2. fase støttes af personalet på anbringelsesstedet, hvorfor behovet for, at koordinatoren fungerer som kontaktperson i disse faser, er mindre end i fase 3, hvor den unge ikke længere er anbragt.

Koordinatoren kan være en ansat fra et af de anbringelsessteder, hvor den unge er anbragt, én den unge kender i forvejen fra fx skole eller fritidsaktiviteter, eller én som kommunen udpeger.

For at sikre, at koordinatorene er klar over deres rolle og har forudsætninger for at afholde netværksmøderne, er det hensigten, at de skal de deltage i et kortere kursus som forudsætning for at varetage opgaverne og som led i ansættelsen.

Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service forestår uddannelsen samt bistår med rådgivning og vejledning til koordinatorene i forbindelse med spørgsmål og problemer. For at støtte arbejdet med ungdomssanktionen generelt og specielt til brug for

koordinatorerne udarbejdes en håndbog om ungdomssanktionen med en manual for bl.a. afvikling af netværksmøder.

Det er fortsat kommunen, som har ansvaret for at sikre sammenhængen mellem de 3 faser samt for at træffe afgørelser i henhold til afviklingen af ungdomssanktionen og evt. yde støtte via serviceloven. Der bør derfor være en tæt kontakt og samarbejde mellem den unges sagsbehandler og koordinator.

Til nr. 2

Forud for hjemgivelse skal kommunalbestyrelsen revidere handleplanen, jf. § 140 i lov om social service og angive den videre indsats i forbindelse med hjemgivelsen.

Afslutningen af fase 2 i ungdomssanktionen og overgangen til fase 3 er også en hjemgivelse i henhold til § 68 stk. 4, i lov om social service. Det foreslås, at revisionen af handleplanen i forbindelse med en hjemgivelse særligt skal rette sig mod, hvordan målene om uddannelse og beskæftigelse nås i 3. fase, når der er tale om en ung i et ungdomssanktionsforløb.

Der skal på dette tidspunkt være en konkret plan for, hvilken uddannelse eller beskæftigelse den unge skal i gang med i 3. fase. Når den unge afslutter opholdet på det åbne anbringelsessted i 2. fase af ungdomssanktionen, er kommunen således ansvarlig for, at den unge har en uddannelsesplads eller er i beskæftigelse. Det kan fx betyde, at den unge er tilmeldt en uddannelse eller har en aftale om beskæftigelse.

Revisionen af handleplanen kan med fordel knyttes sammen med et af de netværksmøder, der skal afholdes i henhold til forslaget nr. 1.

Til nr. 3

Kommunalbestyrelsen skal ifølge § 70, stk. 1, i lov om social service senest 3 måneder efter, at der er iværksat en foranstaltning over for barnet eller den unge, vurdere om indsatsen skal ændres, og om handleplanen jf. § 140 i lov om social service, skal revideres. Kommunalbestyrelsen skal herefter med højst 12 måneders mellemrum foretage en sådan vurdering.

Med forslaget præciseres, at også for unge, idømt en ungdomssanktion, skal indsatsen og handleplanen vurderes efter senest 3 måneder og derefter med højst 12 måneders mellemrum. For at sikre, at der i forbindelse med vurderingen af indsatsen for unge, idømt en ungdomssanktion, tages stilling til målene om uddannelse og beskæftigelse, foreslås bestemmelse om, at når det drejer sig om unge, idømt en ungdomssanktion, skal der særligt tages stilling til målene om uddannelse og beskæftigelse.

Det foreslås yderligere, at det senest i forbindelse med den vurdering, der foretages indenfor 3 måneder, skal konkretiseres, hvordan de overordnede mål om uddannelse og beskæftigelse nås i løbet af foranstaltningen. Ved denne vurdering af handleplan og indsats skal kommunen således sikre, at handleplanen indeholder konkrete mål for, hvordan der skal arbejdes hen imod, at den unge kommer i uddannelse eller beskæftigelse. At det skal konkretiseres, hvordan målene om uddannelse og beskæftigelse nås, betyder således, at det skal beskrives konkret, hvilke aktiviteter og tiltag, der skal gennemføres for at sikre, at den unge kommer i uddannelse eller beskæftigelse. I nogle tilfælde vil handleplanen allerede fra starten kunne indeholde en sådan konkretisering af indsatsen. I de tilfælde, hvor det fra starten kun er muligt at beskrive mere overordnede mål, skal konkretiseringen således ske senest indenfor 3 måneder.

Vurdering af indsatsen og handleplanen kan med fordel knyttes sammen med afholdelse af netværksmøder, idet netværksmøderne kan bruges til at følge op på, om de opstillede målsætninger er nået, og om der i den forbindelse er behov for at justere eller ændre målsætningerne. Ved at bruge netværksmøderne til at vurdere indsatsen og handleplanen, vil man samtidig kunne trække på den viden og de observationer, som anbringelsesstedet har gjort sig i den daglige kontakt med den unge.

Til nr. 4

Konsekvensrettelse som følge af forslaget nr. 6. Der henvises til bemærkninger hertil.

Til nr. 5

Om § 123 a, stk. 1

Med lovforslaget foreslås det, at de sikrede afdelinger skal kunne undersøge den unges opholdsrum, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages. Med opholdsrum menes såvel værelse, skab, tasker eller andre rum, som den unge råder over. Det foreslås, at de sikrede afdelinger skal kunne undersøge den unges opholdsrum ved starten af anbringelsen, før og efter besøg, samt før og efter fravær. Det foreslås, at der i disse situationer i øvrigt ikke kræves bestemte grunde til at undersøge den unges rum. Opremsningen af situationer, hvori afdelingen kan undersøge den unges opholdsrum uden særlige grunde, er udtømmende. Hvis en undersøgelse af den unges opholdsrum indebærer en fuldstændig gennemgang af den unges genstande i opholdsrummet, skal den sikrede afdeling enten lade den unge overvære un-

dersøgelsen eller efter undersøgelsen give den unge tilbud om at få gennemgået undersøgelsen og dens resultat, med mindre særlige omstændigheder taler imod dette. Tilbud om at få gennemgået undersøgelsen skal gives til den unge straks. Tilbuddet kan eventuelt gives skriftligt samtidig med en orientering om, at undersøgelsen har fundet sted. Der vil blive fastsat nærmere regler herom, jf. stk. 7.

Om § 123 a, stk. 2

Med lovforslaget foreslås det, at den sikrede institutions leder eller den, der bemyndiges dertil, af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn træffer bestemmelse om en undersøgelse af den unges person eller opholdsrum, hvis der er bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge er i besiddelse effekter, der kan betyde, at ordensbestemmelser ikke kan overholdes, eller sikkerheden ikke kan iagttages. Det kan bl.a. være effekter i form af mobiltelefoner, euforiserende stoffer eller andre genstande så som barberblade, knive eller andre ting, der kan bruges som våben.

Med bestemte grunde sigtes bl.a. til de situationer, hvor personalet fx observerer, at der mangler bestik eller andre skarpe genstande i køkkenet på den sikrede afdeling, eller hvor der på værelset er ridset i væggen, og hvor det må formodes, at genstanden, med hvilken den unge har ridset, er skarp eller spids. Bestemte grunde kan også være i de tilfælde, hvor den unges handlemønstre vurderes at være væsentlig anderledes end normalt, og hvor personalet har en formodning om, at den unge er besiddelse af fx euforiserende stoffer eller mobiltelefoner.

Med udtrykket "undersøgelse af barnet eller den unges person" sigtes til indgreb, hvor der ikke sker nogen indtrængen i det menneskelige legeme eller nogen egentlig beføling af legemet i undersøgelses-øjemed. Der tænkes på besigtigelse, der ikke kræver afklædning, men alene klap uden på tøjet og undersøgelse af lommer og sko. Dog kan barnet eller den unge blive bedt om at tage sit overtøj af.

En undersøgelse af den unges person, som nævnt ovenfor, kan kun foretages, hvis der er bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge er i besiddelse af effekter, der betyder, at ordensbestemmelser ikke kan overholdes, eller at sikkerhedshensyn ikke kan iagttages.

Den unge har ret til, inden undersøgelsen foretages, at få oplyst grunden til, at undersøgelsen iværksættes, medmindre særlige omstændigheder taler imod dette.

Om § 123 a, stk. 3

Det foreslås, at undersøgelsen ikke må gennemføres hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse

og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb. Dette vil altid bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Bestemmelsen indebærer en lovfæstelse af proportionalitetsgrundsætningen, hvorefter det er en forudsætning for undersøgelse af barnet eller den unges person eller opholdsrum, at andre og lempeligere midler har været forsøgt eller åbenbart vil være tilstrækkelige.

Om § 123 a, stk. 4

Undersøgelsen af barnets eller den unges opholdsrum og person skal foretages så skånsomt som muligt. Det betyder, at undersøgelsen skal foretages på en sådan måde, der i størst muligt omfang er egnet til at formindske den unges oplevelse af at blive krænkede blandt andet ved at den pågældende opfordres til selv at aflevere eventuelle effekter.

Om § 123 a, stk. 5

Undersøgelsen af, hvilke effekter barnet eller den unge har i sin besiddelse på sin person, må kun undtagelsesvis foretages og overværes af personer af andet køn end den unge. Undersøgelsen skal ligeledes bevidnes af personale af samme køn som den unge. Andre unge må ikke være til stede under undersøgelsen.

Om § 123 a, stk. 6

Med lovforslaget foreslås det, at institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan træffe bestemmelse om tilbageholdelse af effekter, der findes i den unges besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Hvis genstande tilbageholdes, skal den sikrede afdeling udfærdige en liste over de genstande, der tilbageholdes. Den unge skal orienteres om tilbageholdelsen og have udleveret en kopi af listen.

Hvis en genstand tilhører den sikrede afdeling, kan den umiddelbart inddrages.

Om § 123 a, stk. 7

I bekendtgørelse om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet fastsætter socialministeren regler om gennemførelsen af undersøgelser af barnets eller den unges opholdsrum og person i de sikrede afdelinger. Det vil blandt andet indbefatte regler, om at lade den unge overvære undersøgelsen af den unges opholdsrum eller efter undersøgelsen give den unge tilbud om at få gennemgået undersøgelsen og dens resultat, med mindre særlige omstændigheder taler imod dette. Tilbud om at få gennemgået undersøgelsen skal gives til den unge straks. Tilbuddet kan eventuelt gives skriftligt samtidig med en ori-

entering om, at undersøgelsen har fundet sted. Det bemærkes, at den sikrede afdeling på baggrund af forholdene i det konkrete tilfælde, herunder også på baggrund af personalemæssige forhold, kan afgøre, om den unge skal overvære undersøgelsen, eller om der skal gives tilbud om efterfølgende gennemgang af undersøgelsen. De to muligheder er således sidestillede.

Dernæst vil der blive fastsat reglerne om, at der altid skal deltage mindst to ansatte ved undersøgelsen af den unges opholdsrum. Hvis særlige omstændigheder gør det nødvendigt, kan en undersøgelse dog gennemføres af en enkelt ansat.

Endvidere vil reglerne omfatte retningslinier hvorledes institutionens leder eller dennes stedfortræder skal forholde sig i de tilfælde, hvor der foretages en undersøgelse af barnet eller den unges opholdsrum eller person. Institutionens leder eller dennes stedfortræder skal i disse tilfælde indenfor 24 timer blandt andet registrere tidspunktet for indgrebet, indgrebet art og begrundelse for indgrebet på et indberetningsskema udarbejdet til dette formål. Institutionens leder skal straks sende indberetningsskemaet til opholdskommunen.

Barnet eller den unge, der har været involveret i episoden, der udløste undersøgelsen af barnets eller den unges opholdsrum eller person, skal gøres bekendt med indberetningen og have lejlighed til at ledsage denne med sin egen redegørelse for episoden.

Til nr. 6

Efter § 140 i lov om social service skal kommunen udarbejde en handleplan, som skal forholde sig til den unges 1) udvikling og adfærd, 2) familieforhold, 3) skoleforhold, 4) sundhedsforhold, 5) fritid og venskaber og 6) andre relevante forhold. Specielt for unge, idømt en ungdomssanktion, som omfatter et 2-årigt struktureret socialpædagogiske behandlingsforløb, skal handleplanen indeholde en konkret plan for, hvordan de unge i løbet af ungdomssanktionen og se-

nest ved afslutningen af fase 3 kommer i gang med en uddannelse eller i beskæftigelse. Handleplanen skal tillige opstille mål og delmål for, hvordan disse mål nås. Kravet om at handleplanen for unge, idømt en ungdomssanktion, skal forholde sig til uddannelse og beskæftigelse, erstatter ikke de eksisterende krav til handleplanen jf. § 140, stk. 5, men supplerer disse. Det skal af handleplanen fremgå, hvordan man i de enkelte faser arbejder hen mod at forbedre den unges faglige og praktiske forudsætninger, således at den unge kan forbedre sine grundlæggende faglige og sproglige færdigheder, forberede sig på eller gå i gang med en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse.

Det forudsættes, at kommunen i samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning afdækker den unges uddannelses- eller beskæftigelsessituation.

Ungdommens Uddannelsesvejledning er i dag forpligtet til gennem opsøgende aktiviteter at tilbyde vejledning til unge under 19 år med bopæl i kommunen, når de ikke er i en tilfredsstillende vejlednings-, uddannelses- eller beskæftigelsessituation.

Til § 2

Til stk. 1

Loven træder i kraft den 1. august 2007.

Til stk. 2

Der laves en overgangsordning, således at § 54 a i lov om social service, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, finder anvendelse for unge, der har mere end 3 måneder tilbage at afsone på tidspunktet for lovens ikrafttræden. Dette foreslås for at sikre en forbedring for unge, der er i gang med at afsone en ungdomssanktion, således at de også får tilknyttet en koordinator, der kan støtte dem i forbindelse med afslutningen af ungdomssanktionen.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 18. januar 2007, som ændret ved § 10 i lov nr. 434 af 8. maj 2006, § 15 i lov nr. 1587 af 20. december 2006 og § 101 i lov nr. 90 af 31. januar 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 54 indsættes:

»§ 54 a. Kommunalbestyrelsen skal tilknytte en koordinator til unge, der er idømt en sanktion efter straffelovens § 74 a. Koordinatoren skal være tilknyttet gennem hele forløbet og være den unges rådgiver, sikre sammenhængen i faserne og afholde møder med den unge, forældrene og andre relevante parter med henblik på at fastholde de målsætninger, der er fastlagt i handleplanen, jf. § 140.«

2. I § 68, stk. 4, indsættes som 2. pkt.:

»I forbindelse med en sanktion efter straffelovens § 74 a skal revisionen særligt vedrøre, hvordan målene om uddannelse eller beskæftigelse nås.«

Ophør af foranstaltninger

§ 68. Foranstaltninger efter §§ 52, 56, 58 og 60 skal ophøre, når formålet er nået, når de ikke længere opfylder deres formål under hensyn til barnets eller den unges særlige behov, eller når den unge fylder 18 år.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om hjemgivelse, uanset om barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet efter § 52, stk. 3, nr. 8, § 58 eller § 60, jf. dog stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om hjemgivelse af et barn eller en ung, der er anbragt efter § 58, skal kommunalbestyrelsen umiddelbart orientere børn og unge-udvalget herom. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan imødekomme en begæring om hjemgivelse, forelægges sagen til afgørelse i børn og unge-udvalget, jf. § 58.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen har ikke pligt til at behandle en begæring om hjemgivelse efter stk. 2 i den periode, hvor en sag er under behandling i Ankestyrelsen eller ved landsretten.

Stk. 4. Forud for hjemgivelse skal kommunalbestyrelsen revidere handleplanen, jf. § 140, og angive den videre indsats i forbindelse med hjemgivelsen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen i den unges opholdskommune skal senest 6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. år træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for foranstaltninger efter § 76. Kommunalbestyrelsen skal samtidig i samarbejde med den unge revidere handleplanen og herunder tage stilling til den unges videre forløb med hensyn til uddannelse og beskæftigelse samt øvrige relevante forhold.

§ 70. Kommunalbestyrelsen skal senest 3 måneder efter, at der er iværksat en foranstaltning over for barnet eller den unge, vurdere, om indsatsen skal ændres, og om handleplanen, jf. § 140, skal revideres. Kommunalbestyrelsen skal herefter med højst 12 måneders mellemrum foretage en sådan vurdering. Ved anbringelse uden for hjemmet skal vurderingen ske på baggrund af det løbende tilsyn med barnet eller den unge på anbringelsesstedet, jf. § 148, stk. 1, og efter kontakt med forældremyndighedsindehaveren. Vurderingen skal omfatte såvel de dele af handleplanen og indsatsen, som retter sig mod barnet eller den unge, som de dele, der omhandler indsatsen over for familien. Afgørelse om revision af handleplanen træffes så vidt muligt med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år.

Stk. 2. Er der udarbejdet en særskilt plan for støtten til forældrene efter § 140, stk. 7, skal kommunalbestyrelsen tilbyde at revidere denne plan, når der er behov for det. Kommunalbestyrelsen skal senest 3 måneder efter, at barnet eller den unge har fået ophold uden for hjemmet, tilbyde en revision af planen. Kommunalbestyrelsen skal herefter med højst 12 måneders mellemrum foretage en vurdering af, om der er behov for at tilbyde en revision af planen.

3. I § 70 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. For unge, der er idømt en sanktion efter straffelovens § 74 a, skal vurdering og revision af handleplan og indsats særligt vedrøre, hvordan det sikres, at den unge kommer i uddannelse eller beskæftigelse. Det skal senest i forbindelse med den første vurdering konkretiseres, hvordan de overordnede mål om uddannelse og beskæftigelse nås i løbet af sanktionen.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

4. I § 70, stk. 2, der bliver stk. 3, ændres »§ 140, stk. 7,« til: »§ 140, stk. 8,«.

5. Efter § 123 indsættes før overskriften »Voksne«:

»§ 123 a. En sikret afdeling kan undersøge, hvilke effekter et barn eller en ung, der er anbragt i afdelingen har i sin besiddelse i sit opholdsrum, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages,

- 1) når barnet eller den unge anbringes på en sikret afdeling,
- 2) før og efter besøg og
- 3) før og efter fravær fra den sikrede afdeling.

Stk. 2. Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan træffe bestemmelse om at foretage en undersøgelse af barnets eller den unges person eller opholdsrum, hvis der er bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge er i besiddelse af effekter, hvor besiddelsen medfører, at ordensbestemmelser ikke kan overholdes, eller at sikkerhedshensyn ikke kan iagttages.

Stk. 3. Undersøgelse af, hvilke effekter barnet eller den unge har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, må ikke gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 4. Undersøgelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader.

Stk. 5. Undersøgelse af, hvilke effekter barnet eller den unge har i sin besiddelse på sin person, må kun undtagelsesvis foretages og overværes af personer af andet køn end den unge.

Stk. 6. Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan træffe bestemmelse om tilbageholdelse af effekter, der findes i barnets eller den unges besiddelse, hvis det skønnes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Stk. 7. Socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om gennemførelsen af undersøgelser af barnets eller den unges person eller opholdsrum i sikrede afdelinger.«

Handleplaner

§ 140. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en handleplan, inden der træffes afgørelse om foranstaltninger efter § 52, § 58 eller § 76. Betyder hensynet til barnet eller den unge, at man ikke kan afvente udarbejdelsen af en handleplan, er en kortfattet angivelse af formålet med foranstaltningen tilstrækkelig. Det påhviler da kommunalbestyrelsen snarest muligt og senest inden 4 måneder at opstille en handleplan.

Stk. 2. For unge under 18 år med et behandlingskrævende stofmisbrug skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for den behandling, der skal iværksættes, og for den nødvendige støtte til den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og dennes familie.

Stk. 3. For unge under 18 år, der har begået volds-kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for en indsats, der kan modvirke yderligere kriminalitet og yde den nødvendige støtte til den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og dennes familie.

6. I § 140 indsættes efter stk. 6 som nyt stykke:

»*Stk. 7.* For unge, der er idømt en sanktion efter straffelovens § 74 a, skal handleplanen indeholde en konkret plan for, hvordan den unge snarest muligt og senest ved afslutningen af sanktionen påbegynder en uddannelse eller kommer i beskæftigelse.«

Stk. 7 bliver herefter stk. 8.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en foreløbig handleplan, jf. stk. 3, senest 7 dage efter, at kommunen har modtaget dokumentation fra politiet om den begåede kriminalitet.

Stk. 5. En handleplan skal angive formålet med indsatsen, og hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet. Handleplanen skal bygge på de undersøgelser, der er gennemført, jf. § 50, og opstille mål og delmål i forhold til barnets eller den unges

- 1) udvikling og adfærd,
- 2) familieforhold,
- 3) skoleforhold,
- 4) sundhedsforhold,
- 5) fritid og venskaber og
- 6) andre relevante forhold.

Stk. 6. En handleplan skal endvidere angive indsatsens forventede varighed. I sager om anbringelse uden for hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 8, og § 58, skal en handleplan tillige angive, hvilke former for støtte der selvstændigt skal iværksættes over for familien i forbindelse med, at barnet eller den unge opholder sig uden for hjemmet, og i tiden efter barnets eller den unges hjemgivelse.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældrene at udarbejde en særskilt plan for støtten til forældrene i forbindelse med en anbringelse uden for hjemmet.

F. t. l. vedr. social service

Til lovforslag nr. L 181. Skriftlig fremsættelse (14. marts 2007)

Socialministeren (Eva Kjer Hansen) :

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social service (Styrkelse af ungdomssanktionen og undersøgelse af person og opholdsrum på sikrede institutioner)

(Lovforslag nr. L 181).

Dette lovforslag omhandler 3 elementer, som alle har til formål at styrke ungdomssanktionen.

For det første medfører lovforslaget, at der skal tilknyttes en koordinator til den unge, som skal medvirke til at sikre sammenhængen i de 3 faser i ungdomssanktionen. Udover at koordinere indsatsen i de 3 faser, skal koordinatoren også være rådgiver for den unge og afholde møder, hvor der løbende følges op på målene i handleplanen. I møderne deltager udover den unge, forældrene, koordinator også sagsbehandleren, repræsentanter fra anbringelsesstederne og andre relevante parter. Herved sikres samtidig, at de unge og forældrene får indflydelse på og ansvarliggøres i forhold til målsætningerne i handleplanen.

For det andet skal handleplanerne for unge, som er idømt en ungdomssanktion målrettes, så det sikres, at de unge kommer i gang med uddan-

nelse eller i beskæftigelse. Evalueringen af ungdomssanktionen fra Socialforskningsinstituttet og delredegørelserne om ungdomssanktionen fra Justitsministeriets forskningsenhed viser, at handleplanerne for de unge er mangelfulde, og ekspertgruppen vedr. ungdomssanktionen har efterfølgende peget på, at der er behov for at skærpe kravene til indholdet i handleplanerne. Det foreslås derfor, at der allerede fra første fase i ungdomssanktionen, skal arbejdes for, at unge i ungdomssanktionen er eller kan gå i gang med en uddannelse eller beskæftigelse, og at de senest ved afslutningen af ungdomssanktionen er i gang med en uddannelse eller er i beskæftigelse.

For det tredje gives der med forslaget mulighed for at undersøge barnets eller den unges person eller opholdsrum på de sikrede afdelinger. Baggrunden er bl.a., at de sikrede afdelinger selv har anmodet om at få en klar adgang til at undersøge barnets eller den unges person og værelse, bl.a. for at sikre opretholdelse af sikkerheden og overholdelse af ordensbestemmelser. Lovforslaget giver derudover ministeren en bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om gennemførelse af undersøgelser af barnets eller den unges opholdsrum og person i de sikrede afdelinger.

Med disse bemærkninger skal jeg indstille lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.